

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Samlingens oändliga möjligheter

Hur kan övergången till maten bli matematisk-
och språkstimulerande?

Emma Karlberg

2014-05-23

Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete inom kursen:
Kurs: Kvalitetsarbete genom Aktionsforskning (PDA107), 7,5 HP
Maj, 2014

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Det systematiska kvalitetsarbetet	2
Förutsättningar för det systematiska kvalitetsarbetet	2
Vårt kvalitetsarbete	2
Kartläggning av verksamhet och frågeställning.....	4
Kartläggning.....	4
Frågeställning	5
Utvecklingsområdet kopplat till våra mål	5
Våra valda aktioner	5
Aktionnr 1: Ringar på pinne med sångkort	5
Varför denna aktion?.....	6
Aktion nr 2: Ringar på pinne samt dramatiserande sagor	6
Varför denna aktion?.....	6
Val av verktyg	6
Videoinspelning	6
Observation	7
Samtal och loggbok.....	8
Analys av material.....	8
Videoinspelningar	8
Observationer	8
Resultat.....	9
Ringar och sångkort introduceras.....	9
Sångkort byts ut mot dramatiserande sagor	10
Resultat diskussion.....	10
Samlingen som skapande av en lugn miljö	10
Förekomsten av språkligstimulering	11
Berättelsen och berättarteknikens betydelse	11
Den intresserade pedagogens betydelse för språkutvecklingen	12
Ringarnas positiva inverkan på samlingen.....	13
Hur går vi vidare?.....	14
Reflektion över aktionsforskningen	14
Reflektion över hur aktionsforskningen har påverkat verksamheten.....	14
Reflektion över eget lärande	15
Referenslista	17

Inledning

Om du frågar mig är kompetensutveckling viktigt oavsett om du arbetat mer än 20 år i verksamheten eller som i mitt fall endast tre år. För mig är det en självklarhet att du ständigt strävar efter att utveckla dig själv och den verksamhet du befinner dig i. Av den anledningen var det inte speciellt svårt att tacka ja till erbjudandet om att få delta i kursen Aktionsforskning. Jag visste inte mycket om aktionsforskning men jag hörde det talas mycket om den i kommunen och förstod att det var viktigt för min egen och förskolans utveckling att jag deltog, då aktionsforskningen verkar få allt större fotfäste i kommunen.

I följande arbete kommer ni få ta del av vårt valda utvecklingsarbete kring den gemensamma samlingen innan maten med syfte på att stimulera barnen matematiskt och språkligt. Vi upplevde vid kursstarten att väntan innan maten var rörig och vi ville skapa ett lugn. Under året som gått kan vi med glädje se tillbaka på hur verksamheten och barnen har förändrats av våra aktioner. Lugnet har infunnit sig och entusiasmen över sagorna hos barnen har smittat av sig i deras lekar med andra där det inte är ovanligt att vi flera gånger om dagen får se något barn leka bockarna bruse eller hålla i en samling med ringar tillsammans med sina kompisar. Det har varit en spännande och lärorik tid för oss och jag hoppas att ni som läsare skall känna en glädje i att ta del av det och själva bli inspirerade.

Det systematiska kvalitetsarbetet

I det här avsnittet kommer ni först att få ta del av våra förutsättningar för det systematiska kvalitetsarbetet. Därefter följer ett avsnitt där vårt kvalitetsarbete på förskolan beskrivs. Framförallt handlar det om hur vi arbetade innan kursen då vi förändrat vårt arbete en del efter kursens gång.

Förutsättningar för det systematiska kvalitetsarbetet

Vår förskola ligger i en mindre ort sydost om Varberg med ett invånarantal på omkring 250 personer. Orten ligger i en lantlig miljö med många åkrar och bondgårdar i närheten. Vi är den enda förskolan på orten och vi består av två avdelningar. På vår avdelning går det barn mellan 1 och 4 år och på grannavdelning är barnen 3-6 år. På vår avdelning har vi 15 inskrivna barn med en personaltäthet på 3 heltider varav 50 % av den ena heltiden är en resurstjänst. Förskolechefen delas tillsammans med en större förskola på sex avdelningar samt med två pedagoger som arbetar med kommunens öppna förskolor.

Vårt kvalitetsarbete

Förskolan arbetar ständigt med att försöka utveckla och dokumentera verksamheten. I början av kursen använde vi oss inte utav något speciellt verktyg för kvalitetsarbetet. Detta var något som vi uppmärksammade i och med aktionsforskningen. Kursen har påverkat arbetslaget och förskolechefen till att skapa ett passande verktyg som vi nu har hittat och skall börja arbeta utefter.

Dokumentationen över utvecklingsprocesserna håller också på och genomgår en förändringsprocess. Här har förskolan försökt att få in barnens tankar mer i portfolioarbetet genom att barnen själva berättar om utvalda bilder till pärmen och vi har lärt oss att ställa mer öppna frågor för att komma åt barnens tankeprocesser och lättare dokumentera deras utveckling.

Vårt systematiska kvalitetsarbete sker framförallt då avdelningen har fyra timmars planering varannan vecka. Planeringen inleds då med att återkoppla till de två veckorna som varit. Några av frågeställningarna vi ställer oss är: hur har det gått med de planerade aktiviteterna, vad gick bra/mindre bra, vad behöver utvecklas och hur går vi vidare? Förskolan hade nyligen infört denna form av analys som en del av utvecklingsarbetet för att öka kvaliteten när aktionsforskningskursen startades upp.

Förutom avdelningsplaneringarna så har personalen fyra heldagsplaneringar när verksamheten är stängd. Då finns fler tillfällen att gå in i fördjupade diskussioner med personal från andra avdelningen samt förskolechefen. Förutom dessa planeringar har vi även arbetsplatsträffar som ibland sker med förskolechefen och oss på huset, vid vissa tillfällen deltar även de andra förskolorna som vi delar chef med. Där finns många möjligheter till utveckling genom pedagogiska samtal i grupper om olika dilemman och frågeställningar för dagen.

Vi använder framförallt skollagen (SFS 2010:800) och läroplanen, Lpfö98 (skolverket, 2011), då vi planerar verksamheten. Vid terminens start planerar vi vilka målformuleringar vi skall ha för året. Vi ser vilka mål vi vill arbeta med i läroplanen utifrån föräldrars önskemål, vad vi själva ser att barngruppen behöver arbeta med samt fokusmål som vår förskolechef önskar. Skollagen är en del av denna övergripande planering då vi årligen uppdaterar likabehandlingsplanen, planerar för att skapa en trygg miljö och planerar in utvecklingssamtal till föräldrarna osv. Läroplanen används även då vi sitter på vår enskilda planering och dokumenterar om våra ansvarsbarn.

Gemensamt på huset har förskolan beslutat att språkutvecklingen hos barnen är i fokus detta läsår. I läroplan för förskola (Skolverket, 2011) står det att "Förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen" (s.7). Detta kändes som mycket viktigt att fokusera på då många av våra barn behöver extra stöd i sin språkutveckling. Förskolan har också målet att göra barnen mer delaktiga i verksamheten. Detta har förskolechefen beslutat efter att ha granskat vår kvalitetsrapport och sett att detta är ett viktigt och prioriterat utvecklingsområde hos oss.

Förutom vår läroplan och de prioriterade målen på vår förskola arbetar vi även med Barn och utbildningsförvaltningens mål för 2014, de så kallade BUN målen (Varbergs kommun, 2012). Vi har valt att extra fokusera på ett av BUN målen som är *ökad kunskap och kreativitet*. Under den punkten kan man läsa att:

"Barn och elevers utveckling är verksamhetens högsta prioritet. Alla ska ha rätt till en utbildning som utgår från var och ens särskilda behov. Barn och ungdomar ska mötas med höga förväntningar där förskola, grundskola och gymnasieskolan ska stimulera samt utveckla barn och elevers nyfikenhet och lust att lära. Kunskap är nyckeln till framgång och personlig utveckling. /.../ Kunskap, kreativitet och kompetens ger barn och elever verktyg att förverkliga sina drömmar". (Varbergs kommun, 2012)

Vi på förskolan känner att det är ett mål som vi prioriterar och arbetar med dagligen. För oss är det viktigt att vi erbjuder vår barngrupp en stimulerande miljö som får barnen att lära sig saker på ett lustfyllt sätt. Därmed är vi måna om att våra planeringar på aktiviteter omfattar olika områden och att de anpassas efter barnens intressen.

Kartläggning av verksamhet och frågeställning

Under följande rubrik beskrivs hur vi gick tillväga för att komma fram till ett område vi ville utveckla vidare på avdelningen. Här kan du även se vilken frågeställning vi valt och hur vi relaterar detta till de lokala målen i Varberg samt läroplanen för förskolan.

Kartläggning

När det var dags för vårt arbetslag att hitta ett förbättringsområde satte vi oss ned tillsammans och började med att kartlägga vad verksamheten innefattar. Vi utgick från verksamheten och drog streck ut för: Grupper över avdelningarna, sångsamling, leken, matsituation, samlingar, vila, utelek, omvårdnad och tambursituation.

Ganska fort strök vi grupperna över avdelningarna samt sångsamlingen som tänkbart utvecklingsområde. Ett sådant arbete skulle inte vara genomförbart idag eftersom grupperna sker med personal över båda avdelningarna, vilket innebär att inte all personal från vår avdelning skulle kunna delta. Efter att ha valt bort dessa två började vi gå igenom och samtala hur vi ser på de resterande områdena. Varje pedagog fick komma till tals om varje område och svara på frågorna: Hur ser du på omvårdnadssituationerna? Är det något du ser att vi skulle behöva ändra på och i så fall hur skulle detta kunna ske?

Det fördes flitiga diskussioner om dessa sju områden och ganska snart fastnade samtalen i tamburområdet. När vi skulle kartlägga tamburen började vi fundera över vilka problem vi upplever kretsar till tamburen. Från tamburen drog vi två streck, ett streck till att det är ”många barn i hallen” och det andra strecket till ”från gården till maten”. Att det är många barn samtidigt i hallen när vi skall gå in och ut såg vi som problematiskt då det ofta sker många olyckor och bråk mellan barnen. Dessutom såg vi en problematik i att då det är många barn i hallen så är vi snabba med att få ut alla på gården vilket innebär att barnens egen träning med av- och påklädning lätt försvinner.

Från gården till maten innebär hela situationen från det att barnen skall gå in från gården till dess att de sitter vid bordet. Vi upplevde det som en rörig situation från det att barnen skall börja ta av sig i tamburen. Många barn släpptes in samtidigt och vi hade ingen större koll på vilka som hade hunnit tvätta sig och besökt toan osv. När barnen var klara i hallen släppte vi in dem en efter en i det lilla rummet som vi kallar ateljén.

Ateljén är ett av de större rumme på avdelningen men vi upplever det som litet då vi har många stora möbler som tar upp den större delen av golvytan. Här samlas då alla 15 barnen tillsammans med tre pedagoger i väntan på maten, en tidsperiod på ungefär 20 minuter. Det var den här specifika väntan som vi inte riktigt kände oss nöjda med. I ateljén var vi överens om att situationen var något rörig och att det förekom en väldigt hög ljudnivå. Vi upplevde att barnen var mycket stressade eftersom de var tvungna att snabbt skynda sig in i ateljén för att välja leksak, alla dessa barn på den lilla ytan ledde också till många konflikter mellan barnen. Det stod därmed klart att detta var en situation som vi var tvungna att göra något åt!

Hur ville vi då förbättra denna situation? Efter många diskussioner fram och tillbaka så var vi överens om att vi ville skapa en gemensam lärandesituation där fokus ligger på att få en lugn och inspirerande stund innan maten, en gemensam matsamling med fokus på matematik och språk. Sedan ställde vi oss frågan vad som skulle krävas av oss pedagoger för att genomföra detta. Ett viktigt moment var att personalen som är inne och dukar måste vara klar med detta

kl. 11 när det är dags att börja släppa in barnen för att kunna ta emot dem och påbörja en samling.

Frågeställning

Efter att ha kommit överens om hur vi ville förbättra stunden innan maten, bestämde vi oss för en frågeställning: *Hur kan övergången till maten bli matematisk- och språkstimulerande?* Vi var överens om att innehållet i dessa samlingar skulle variera i innehåll men att vårt fokus ligger på att stimulera barnens matematiska- och språkliga uppfattning.

Utvecklingsområdet kopplat till våra mål

Vårt valda utvecklingsområde och frågeställning kan relateras till BUN målen för 2014 (Varbergs kommun, 2013) där ökad kunskap och kreativitet på förskolan är ett av målen. Här kan arbetslaget ge en varierad och stimulerande läromiljö där barnen ges möjlighet att utveckla sitt lärande på ett lustfyllt sätt. Området kan även relateras till förskolans gemensamma mål där vi har beslutat att språkutvecklingen hos barnen är i fokus detta läsår. I läroplan för förskola (2010) står det att "Förskolan ska lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen" (s.7). Detta kändes som mycket viktigt i arbetslaget då många av våra barn behöver extra stöd i sin språkutveckling.

Efter att ha valt ut en frågeställning, blev sedan nästa punkt att diskutera i arbetslaget med vilka aktioner vi skulle kunna besvara frågan? Vi kom fram till två aktioner som vi trodde skulle väcka intresse hos barnen och samtidigt ge dem en lugn lärostund.

Våra valda aktioner

Följande två rubriker beskriver våra två aktioner: ringar på pinne med sångkort samt ringar på pinne med dramatiserande sagor. Varje beskrivning av aktionerna följs av en förklaring till varför vi valde just dessa aktioner.

Aktionnr 1: Ringar på pinne med sångkort

Till aktionen behövs en tygpåse med träringar målade i röd, gul, grön och blå samt en svartmålad hushållsrullehållare. Det behövs även en annan tygpåse med sångkort i som barnen känner igen.

Aktionen börjar med att pedagog nummer ett samlar 4-5 stycken barn i ateljén i en cirkel och tar fram påsen med träringarna. Sedan får barnen ta upp en valfri ring och trä den på pinnen, varje ring symboliserar ett barn. Detta fortsätter tills alla barn har fått trä på en ring och är samlade i ateljén. När barnen är samlade för vi ett matematiskt samtal om ringarna där vi räknar antal på pinnen, ser över hur många blåa respektive gula det blev och så vidare. När samtalet ebbar ut tar vi fram en sångpåse där barnen får dra ett kort som vi sjunger om. Detta pågår fram till dess att pedagog nummer två har dukat upp maten. Då får barnen ta en kompis i handen och leta efter sina platser.

Varför denna aktion?

Av tidigare erfarenhet från en av pedagogerna har ringarna varit mycket populära bland barnen. Detta var inget som vi arbetat med tidigare så ringarna i sig trodde vi kunde komma att fånga barnens intresse och en vilja från deras sida att skynda sig så han/hon inte missar sin tur. På vår avdelning genomsyras verksamheten av grundfärgerna och de enkla geometriska figurerna. De återfinns i hallen där barnen hänger upp sitt kort (korten på barnen har en bakgrund i någon grundfärg i form av en geometrisk figur) och samlings ”prickarna” ser ut som korten i hallen. Då vi ville arbeta med barnens språkliga och matematiska uppfattning såg vi ringarna som en rolig aktion att samtala kring. Sångerna i sig var mycket uppskattade i barngruppen, de övar barnens språkliga uppfattning och bättrar på de minsta barnens ordförråd.

Aktion nr 2: Ringar på pinne samt dramatiserande sagor

Till aktionen behövs en tygpåse med träringar målade i röd, gul, grön och blå samt en svartmålad hushållsrullehållare Olika sagolådor som pedagogerna tillverkat skall finnas till hands.

Aktionen börjar med att pedagog nummer ett samlar 4-5 stycken barn i ateljén i en cirkel och tar fram påsen med träringarna. Sedan får barnen ta upp en valfri ring och trä den på pinnen, varje ring symboliserar ett barn. Detta fortsätter tills alla barn har fått trä på en ring och är samlade i ateljén. När barnen är samlade för vi ett matematiskt samtal om ringarna där vi räknar antal på pinnen, ser över hur många blåa respektive gula det blev och så vidare. Därefter tar pedagog nummer ett fram en sagolåda och börjar dramatisera en saga med hjälp av materialet. När sagan är klar och maten står på bordet får barnen ta en kompis i handen och leta efter sin plats.

Varför denna aktion?

Sagor såg vi som ett mycket bra instrument för att öka barnens språkutveckling. Vi hade tidigare arbetat mycket med sagor men då framförallt högläsning i vanlig bokform och flanosagor. Då läroplanen och BUN målen säger att vi ska ge barnen en *varierad* och stimulerande läromiljö så ville vi därför ta sagoläsningen ett steg längre och dramatisera dessa. Att använda faktiska saker och tala med en inlevelse trodde vi skulle fånga deras intresse.

Val av verktyg

I det här avsnittet får ni se vilka verktyg vi har använt oss utav i arbetet och varför. Rönnerman (2012) menar att verktygen är en viktig del i aktionsforskningen. Hon menar vidare att de olika verktygen ger en distans till den egna praktiken då man tvingas se på den med andra ögon.

Videoinspelning

Rönnerman (2012) menar att observationer är ett verktyg som är lämpligt när du vill se vad det är som händer. I vårt fall var vi intresserade av att se vad som hände i samlingarna, hur betedde sig barnen? Vi visste att det kunde vara svårt att enbart observera och vi ville inte missa något viktigt. Vanliga observationer skulle även kräva att någon i personalen lämnade

samlingen för att enbart observera vilket vi kände att det skulle vara svårt vissa dagar när vi är färre i personalstyrkan. Därmed kom vi överens om att videoinspelningar skulle vara det mest lämpade verktyget.

Bjørndal (2005) pekar på att det framförallt finns två fördelar med videoinspelningar och det är förutom fördelen med att man konserverar observationer som Bjørndal beskriver det, så är det även en fördel i att du kan återgå till klippen många gånger och upptäcka nya saker. Detta var ytterligare en anledning till att vi valde att göra inspelningar. Vi ville ha möjligheten att kunna sitta gemensamt och samtala kring det vi sett i lugn och ro. Genom att kunna spola fram och tillbaka på samma film kunde vi se sekvenserna ur olika perspektiv och vi trodde även att det kunde ge oss någon form av aha-upplevelse på hur olika vi kunde se på en och samma sak. I efterhand har vi sett att videoinspelningen har bidragit till att vi har fått syn på hur vi själva agerar med barnen och hur det har påverkat samlingen i sig. Bjørndal (2005) nämner detta och menar att inspelningar av sig själv leder till en självkänedom.

Förutom det positiva med videoinspelningen så har det funnits en del att tänka på som kan ha påverkat våra inspelningar. Bjørndal (2005) menar att det är viktigt att beakta att videoinspelningarna inte visar upp en korrekt bild av i vårt fall hur samlingarna är, utan samlingen blir endast representerad. Bjørndal menar vidare att den som filmar har begränsningar som man bör vara medveten om, där inspelade materialet bland annat påverkas av placering av kameran. Det kan bidra till att en del information går förlorad då endast några är i fokus på filmen beroende på hur kameran är placerad.

Videoinspelningarna skedde under en period på fyra veckor, två veckors insamlande av material till varje aktion. Inspelningarna turades vi om med och gjordes på tisdagar och torsdagar. Innan vi började samla in material hade vi varit noga med att provfilma och visa barnen kameran för att minimera risken att de riktiga filmningarna skulle bli konstlade och där uppmärksamheten riktades mot kameran istället för pedagogen som ledde samlingen. Den som filmat har befunnit sig längst bak i rummet och filmat med en helhetsbild där hela barngruppen syns i bild. Vi tror att det kan ha varit en bidragande faktor till att inspelningarna blev lyckade. Inga barn vände sig bak och tittade in i kameran eller pratade med personen bakom kameran. Dock kan vi aldrig vara säkra på att inspelningen inte påverkats av kameran.

Observation

Då vi gärna ville testa flera verktyg använde oss även utav observationer i form av löpande protokoll. Vi hade Bjørndals punkter i beaktande innan vi skulle genomföra observationerna (Bjørndal, 2005, s.41-42). Många av punkterna handlar om att man som observatör måste vara förberedd innan observationerna genomförs. Av den anledningen skrev vi gemensamt ned gemensamma beslut på hur observationerna skulle ske och vilket fokus vi skulle inta. Våra observationer var av den andra ordningen där vi själva deltog i samlingen samtidigt som vi observerade. Insamlandet av dessa observationer är vi inte nöjda med. Det var mycket svårt att fokusera på både att leda samlingen och samtidigt sätta på sig observationsglasögonen.

Bjørndal (2005) menar att en sådan form av observation leder till en begränsning av insamlandet av information vilket blev ganska tydligt vid analyserna. Bjørndal menar då att det är bättre att komplettera med videofilmning eller att delta mindre i själva aktiviteten. I vårt fall var det observatören själv som genomförde samlingen och i efterhand hade det varit bättre om en kollega genomfört observationen eller att vi helt hållit oss till videoinspelningar.

Observationerna, som gjordes på onsdagarna, dokumenterades ostrukturerat i en loggbok efter varje samlingstillfälle. I en loggbok skrivs reflektioner ned som leder till en djupare förståelse av det som skett (Bjørndal, 2005).

Samtal och loggbok

Rönnerman (2012) menar att observationer som görs i kombination med samtal är ett viktigt verktyg för att få upp ögonen och se vad det är som faktiskt sker i verksamheten, en viktig del i aktionsforskningen. I vårt fall har vi fört många samtal med varandra om det vi sett och upplevt under kursen. Framförallt har observationstillfällena och videoinspelningarna lett till många kollegiala samtal på halvdagsplaneringarna på våra fredagar. Dessa samtal har gett oss mycket då vi upptäckt att personalen ser olika saker i olika situationer vilket har lett till olika infallsvinklar i arbetet.

Förutom samtal har jag fört loggbok under hela arbetsprocessen inom aktionsforskningen. Jag har strukturerat upp loggen utifrån en kort beskrivning följt av tolkning och reflektion på den beskrivande händelsen.

Analys av material

Här nedan följer en beskrivning över hur jag analyserat våra videoinspelningar och observationer.

Videoinspelningar

Då vi videofilmade två samlingar varje vecka i fyra veckor och där varje avsnitt var cirka 20 minuter, blev det mycket material att gå igenom. När vi satt där med materialet framför oss var det dags att återgå till frågeställningen för att se med vilket fokus vi skall se på inspelningarna. Vi kom fram till att det är tre fokus som är intressanta i klippen: möjlighet till språklig stimulering, möjlighet till matematisk stimulering samt ett fokus på förekomsten av konflikter barnen emellan.

När vi bestämt oss för våra tre fokusområden gick vi igenom alla klipp tre gånger. Första gången riktades ögonen mot att se hur pedagogen talar om matematik och hur mycket barnen intresserar sig för detta samt om vi kan se någon utveckling i förståelsen. Sedan fortsatte vi på samma sätt med den språkliga stimuleringen. Vid fokus på konflikter var vi intresserade av att se om det förekom ett lugn i samlingen och om det förekom några bråk barnen mellan.

Vi ställde upp tre rubriker på ett varsitt A4: hur använder vi matematik i samlingen? Hur intresserade verkar barnen? Kan vi se att de lärt sig något? Under tiden vi såg på klippen fyllde vi i under respektive rubrik sådant som utmärkte sig. När vi gått igenom alla klipp utifrån de tre fokusområdena gick vi igenom det nedskrivna under varje rubrik och tillsammans med analysen av loggbok och dagbok genomfördes en gemensam analys, vad är det för resultat vi fått av aktion nr ett och två?

Observationer

Förutom den privata loggboken genomfördes en annan form av loggbok som vi kallar dagbok (våra observationer), utifrån våra upplevelser från samlingarna på fyra onsdagar då vi inte hade möjlighet att videofilma. Vi var deltagande i samlingarna samtidigt som vi observerade

vilket inte gav oss möjlighet att anteckna förrän några timmar senare efter samlingen. Vi läste igenom dagboksanteckningarna med samma fokus som i videoinspelningarna: språkligstimulering, matematiskstimulering samt konflikter. Vad kunde vi se som utmärkande i observation nr ett, två osv utifrån dessa fokusområden?

Resultat

Resultatavsnittet delas upp i två rubriker, aktion nummer ett är tillfället då ringar och sångkort introduceras och sträcker sig under en period av två veckor. Därefter kan ni ta del av aktion nummer två där sångkorten byts ut mot dramatiserande sagor under en två veckors period. Varje rubrik ger en kort sammanfattning av resultatet från de båda aktionerna. En fördjupning av resultatet finns under rubriken resultatdiskussion.

Ringar och sångkort introduceras

Under den första veckan med aktion nummer ett kan vi se att det var en låg ljudnivå utan konflikter. Där majoriteten av barnen satt stilla på sin plats under delen med ringar, endast två barn av 15 (24 månader gamla) gick runt i rummet. Efter ytterligare en vecka med aktion nr ett sitter alla barnen närvarande i samlingen, även de yngre. Barnen skickar runt pinnen och väntar på sin tur.

När ringarnas grundfärger introducerades så var barnen med och trädde på en ring men det var pedagogen som benämnde färg. Sedan från andra tillfället började barnen att själv visa upp och berätta vad det var för färg. Efter en vecka till med aktion nr ett var alla barnen med och sa vad kompiserna fick för färg. När ringar skulle räknas var det den första veckan pedagogen som räknade och några barn följde med. När den andra veckan började var majoriteten av barnen med och räknade högt hur många ringar det hade blivit på pinnen.

Vid sortering av färgerna kan vi vid en jämförelse av vecka ett och två se en utveckling hos några av barnen. Ett exempel är flicka A som skulle sortera upp röda ringar vid första tillfället vecka ett och valde istället den gula men efter en vecka valde nu flicka A rätt färg. Hon har vid vecka två även börjat räkna till fyra vilket hon inte gjorde tidigare. Vid den första veckan med sorteringar kan man i analysen ana att en del barn visar en osäkerhet inför att sortera upp färg. Barnen får då hjälp av kompisar som rättar till i högen eller lägger rätt färg i handen på barnet. Andra veckan kan vi se att dem tillfrågade barnen snabbt kommer fram till högen med ringar och sorterar ut de rätta färgerna i rätt hög.

När delen med ringar är avslutad och det blir ett byte till sångkort kan vi se att några barn blir mer ofokuserade. Barnen väljer kort med bild och pedagogen ställer frågor om bilden. Vad är det för något på bilden? Vad skulle det kunna vara för sång? Barnen är med och sjunger på sångerna men under tiden ett barn ska välja kort försvinner några barn till soffan bakom samlingsmattan eller till bokhyllan bredvid för att leka. De yngre barnen går iväg kortare stunder och återvänder när vi skall sjunga. Ett äldre barn (4år) är borta längre stunder och deltar inte i samlingen.

När samlingen är slut vid första tillfället säger pedagogen att det är dags att gå och äta varpå alla barn reser sig upp och börjar springa in i matrummet. Pedagog hinner inte berätta att barnen skall ta en kompis i handen och leta efter plats. Pedagog två stoppar barnen och de sätter sig vid samlingen igen och i turordning går två i taget och letar efter platsen. Samma

sak händer vid andra tillfället första veckan men andra veckan sitter barnen kvar när pedagog berättar att maten står framme och väntar på att få höra sitt namn.

Sångkort byts ut mot dramatiserande sagor

Aktion nr två börjar direkt efter aktion nr ett, alltså den tredje veckan. När ringarna kommer fram på samling sitter alla barn samlade och väntar på sin tur. Det är lugnt i rummet när påsen skickas runt. Barnen är med och berättar vilken färg, några av de små ropar en slumpmässig färg innan ringen tagits upp och upprepar sedan den rätta färgen. Barnen är med och räknar alla ringar och en del barn fortsätter räkna upp till nitton fast det bara är kanske tolv ringar. När det skall sorteras krymper ringen runt samlingsmattan och barnen kommer närmare pedagogen. Barnen får i aktion nr två rada upp ringarna i storleksordning. De äldre barnen tre-fyra åringarna hjälps åt att ställa i rätt ordning. När pedagog undrar hur många fler det är i den första stapeln i jämförelse med den andra ser barnen osäkra ut och pedagog visar genom att fylla på med en annan färg i den stapeln tills de båda blir lika höga. I slutet av andra veckan med aktion nr två kan vi se att barnen utan hjälp kan stappla upp i rätt ordning och svara på hur många fler det är i den röda än i den blåa stapeln.

När ringarna är avslutade kan vi se att barnen börjar röra på sig och att det upphör när pedagog håller upp en låda med ett okänt innehåll för barnen. Sagan tas fram och pedagogen berättar om och lägger fram materialet till sagan. Alla barnen sitter tysta och tittar på pedagog under hela sagan. Denna tystnad infinner sig varje tillfälle då ”Bockarna bruse” och ”Guldlock och de tre björnarna” dramatiseras för barnen. I sagorna förekommer ofta ord som liten, mellan och stor. När sagorna är slut får barnen hjälpa till att plocka i sakerna i sagolådan. Pedagog ber ett barn i taget att lägga ned exempelvis den minst skålen, den största bocken och den mellanstora sängen. Barnen gör detta från tillfälle ett och de yngre som är osäkra i början, kan vi utifrån det insamlade materialet se att de efter en vecka ser skillnaden mellan stor, liten och mellan.

När sagan plockats ned fortsätter barnen att vara tysta i väntan på att få ta en kompis i handen och gå till sin plats.

Resultat diskussion

I följande avsnitt får ni ta del av en fördjupad diskussion kring resultatet. Här kopplas resultatet till forskning inom barns matematiska- och språkliga utveckling samt forskning kring samlingar i förskola. Resultatdiskussion fördelas upp i underrubriker utifrån det mest framträdande i resultatet nämligen att samlingen i sig skapade en lugn miljö och att förekomsten av språkligstimulans fick en betydelse av berättarens teknik och intresse. Även ringarnas stora positiva effekt på barngruppen tas upp följt av den sista underrubriken med förslag på hur man skulle kunna gå vidare med arbetet.

Samlingen som skapande av en lugn miljö

När vi genomförde kartläggningen av verksamheten och vad vi ville förbättra kände vi att en samling var viktig. Vi upplevde att det tidigare har varit en rörig stund med många konflikter mellan barnen. I väntan på maten anlände även många barn som började senare och möttes då av denna röriga stund. Tanken med denna samling från början var att barnen skulle mötas av någon planerad aktivitet för att minska på dessa konflikter men även att samlingen skulle bli en stund där vi samlas som grupp och ser vilka barn som är med idag.

När vi nu ser på resultatet i efterhand upplever vi att det blivit mycket lugnare och vi upplever att barnen känns mer trygga. Vi tror att många av dessa konflikter kan ligga i att vi helt enkelt saknade en bra rutin kring denna stund. Om barnen samlas kring något gemensamt så blir det automatiskt ett lugn i rummet. Det här är även något som Olofsson (2010) och Rubinstein Reich (2004) betonar, nämligen att rutiner på en förskola är väldigt viktiga för barnen och att en avsaknad av rutiner kan leda till kaos. Barnen behöver veta vad som skall hända och då är det bra med en återkommande ritual (Rubinstein Reich, 2004).

Vår återkommande ritual med upprop där de olika ringarna spelar en stor roll anser vi har haft en stor inverkan på barnen. Rubinstein Reich (1996) betonar dessa upprop som en viktig del som kan fylla många funktioner. Vi upplever nu att samlingen har gett oss på avdelningen en gemenskap och ringmomentet upplever vi ha stärkt barnens jag-känsla. Barn som tidigare varit tillbakadragna under denna väntan på maten har nu växt efter införandet av ringarna. Förutom barnens stärkta jag-känsla kan vi se att barnen har fått öva sig på att vänta på sin tur och följa instruktioner som några exempel på det Rubinstein Reich kallar för en del av barnens sociala träning.

Olofsson (2010) menar liksom Rubinstein Reich (1996) att uppropen på förskolan är en viktig del i samlingen men Olofsson menar vidare att pedagoger också bör tänka på utformningen av dessa och att vi inte låter barnen sitta för länge. Ibland kan vi ställa för höga krav på deras koncentrationsnivå som innebär att barnen inte riktigt orkar sitta på sin plats till slutet (Olofsson, 2010). Detta skulle kunna vara en förklaring i det vi har sett i resultatet när barnen ibland går iväg. Det kan vara så att de här barnen upplever att samlingen är för lång eller att innehållet inte lockar.

Tydligt kan vi se det i en pojkes reaktion under de två olika aktionerna. I aktion nr 1 med sångerna sitter pojken och gör ljud och försvinner när vi skall sjunga. Hans mimik och kroppsspråk kan vi tolka som att han inte alls var intresserad av innehållet i samlingen. I aktion nr 2 kan vi sedan se att denna pojke sitter helt stilla under samlingen med sagor trots att samlingen är lika lång som den tidigare med sångerna. Här är innehållet säkert mer lockande för honom. En annan möjlig tolkning skulle kunna vara att pojkens beteende är en form av markering från hans sida att han vill vara med och bestämma som Olofsson (2010) beskriver det. I enlighet med läroplanen (Skolverket, 2011) där barns inflytande tar en stor plats, kan man läsa att vi som arbetar i förskolan skall planera verksamheten utifrån barnens behov och intressen. Därmed är det viktigt att vi i fortsättningen tar in barnens förslag på innehåll i denna samlingssituation. Vi tror att det skulle vara en viktig del i utvecklingsarbetet och en möjlighet att göra samlingarna mer meningsfulla.

Förekomsten av språkligstimulering

Berättelsen och berättarteknikens betydelse

Det vi framförallt var intresserade av med arbetet var att skapa ett lugn och då menar Dejke (2006) att sagan är extra bra att ta till. Vi har kunnat se att barnen från dag ett har visat ett stort intresse för sagorna. Vi var lite osäkra på om våra två sagor skulle vara tillräckligt till antal för att bibehålla barnens intressen, men barnen frågade ofta om vi kunde läsa sagan även utanför samlingarna. Vi ombads vid några tillfällen att läsa sagan två gånger efter varandra på samlingen. Dejke (2006) menar att barn uppskattar upprepningar och att de också kan vara nödvändiga för att barnet skall kunna ta till sig innehållet i berättelsen.

Vår osäkerhet på om det skulle vara tillräckligt fick vi därför lämna bakom oss ganska snabbt när vi såg att vår barngrupp tyckte mycket om upprepningarna. Idag har de flesta barnen memorerat hela sagorna i detalj och fyller gärna i berättelserna själva när vi ska berätta dem för barnen.

I resultatet har vi kunnat se att barnen ibland brister i sin koncentration och att det kan bero på olika orsaker. Vad som tydligt gick upp för oss när vi studerade samlingarna med sagoberättande var att barnens koncentration varierade en del beroende på vem av pedagogerna som berättade sagan. Dejke (2006) och Lindö (2005) menar på att en vanlig orsak till att barnen inte vill vara med och lyssna kan ligga hos berättaren och hans/hennes bristande berättarteknik. Inspelningarna visar på att vi pedagoger berättar sagorna på olika sätt med både gester och röstläge. Det är just vår röst som är ett så viktigt redskap i ett berättande, menar Dejke(2006) eftersom den kan få barnen att stanna kvar. Att skoja till berättelsen eller att använda rösten och prata med exempelvis en spänning är några exempel som hon nämner. I resultatet har vi kunnat se att framförallt en pedagog ofta tar till dessa knep för att locka tillbaka barnen in i samlingen och att det har fungerat. En god berättare är någon som vågar ta steget, steget att bjuda på sig själv och bli ett barn själv (Lindö, 2005).

Den intresserade pedagogens betydelse för språkutvecklingen

Eriksen Hagvet (2004) betonar att barnens tid i förskolan är en viktig period i deras lärande. Det är i den här åldern som barnen har en hög mottaglighet och är motiverade till att lära. Särskilt viktigt menar Eriksen Hagvet är det att det finns intresserade pedagoger i barnets närhet som lyfter lärandet istället för att riskera att intresset utvecklas till en passivitet hos barnet. Får inte barnet den stimulans och satsningen i förskolan som han/hon behöver, menar Eriksen Hagvet att det kan få negativa konsekvenser på den språkliga utvecklingen likaså på dess emotionella och sociala utveckling. Hon berättar om forskning som visat på att tidig språkstimulering hos barn i förskolan har gynnat barnens senare läs- och skrivutveckling i skolan. Vidare menar hon för att lärandet skall få en positiv effekt på lärandet måste aktiviteterna väcka barnens intresse.

Resultatet visar på att barnen har stimulerats i deras semantiska utveckling. Eriksen Hagvet (2004) förklarar semantik som ett lärande om ords och meningars betydelse och innehåll. Genom att vi har berättat sagor har barnen fått en möjlighet att bättra på sitt ordförråd likaså har våra sångsamlingar med ramsor som ”Pelle plutt” stimulerat deras begreppsuppfattning. Vi kan se i resultatet att pedagogerna pratar mycket om vad orden i sagorna och sångerna betyder. Berättandet har också alltid slutat med att barnen fått hjälpa till att plocka undan rekvisitan med uppmaningar om att lägga ned den lilla stolen, den mellanstora boken, den stora sängen osv. Det har varit roligt och intressant att se hur de yngre barnen (1-2år) efter några gånger har registrerat skillnaden mellan något stort och litet.

Eriksen Hagvet (2004) nämner något hon kallar för barnanpassat tal. Vi har sett i filminspelningarna att det är något som vi ofta gör med de yngre barnen i samlingarna. Barnanpassat tal betyder att pedagogen i kommunikation med barnet anpassar sitt tal utifrån barnets språkliga utvecklingsnivå (Eriksen Hagvet, 2004). Om barnet säger ”il” och pekar på en bil så lägger pedagogen in en betydelse av barnets ord och säger då ”Ja, det är en bil”. Detta menar Eriksen Hagvet gör pedagogen till en medskapare till ordets betydelse och övertolkningen av barnets tal bidrar till att det lilla barnets språkliga kompetens utvecklas.

Läroplanen (skolverket, 2011) säger att ”förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner” (s.10). Med anledning av de strävans mål vi har i läroplanen samt de mål vi satt upp på förskolan så ville vi försöka skapa en språkstimulerande stund. Har vi då lyckats att ge barnen det? Ja, vi skulle vilja påstå att vår barngrupp har fått det. Vi har försökt med hjälp av vårt intresse för språk och genom att använda oss utav material som intresserar barngruppen skapat vår samling till en stimulerande miljö. Stimulansen har vi försökt ge dem men om barnen lärt sig något utav samlingarna kan vi ju säkert inte veta eftersom vi aldrig gjorde någon kartläggning över barnens kunskaper innan aktionerna.

Ringarnas postiva inverkan på samlingen

Vi upplever att ringarna har fått en mycket positiv inverkan på oss pedagoger och barnen. Ringarna skulle i de tidiga planeringarna av aktionerna endast ha varit med under aktion ett men då vi märkte vilket positivt genomslag dessa fick i samlingarna ändrade vi så att ringarna även fick vara med i aktion nr två. Det vi kunde se var att momentet med ringarna väckte en stor nyfikenhet hos barnen från dag ett och barnen frågade ofta flera gånger om dagen ”när ska vi ha ringarna?”. Det kändes som en självklarhet för oss att lyssna på barnen och fortsätta med ringarna, här hade vi ju hittat ett stort intresse hos dem.

En annan positiv effekt som ringarna fick förutom det stora intresset hos barnen var att ringarna öppnade upp våra matematiska ögon, det väckte upp ett intresse hos oss i personalen. Vi pedagoger hittade ett roligt sätt att använda matematik på. Då vi inte hade planerat specifikt vad matematiksamtalen skulle handla om inför varje tillfälle då detta var beroende av tidsramen, ställde det krav på oss att vara flexibla. Flexibiliteten gjorde att vi vågade prova oss fram till på vilka olika sätt vi kunde göra ringarna till en intressant och rolig stund tillsammans, men som också gav barnen en stimulans i den matematiska utvecklingen.

Vad vi kan se i resultatet är att barnen får möta matematiken på olika sätt i samlingen. Grundfärgerna är något som sedan tidigare genomsyrar verksamheten och som återkommer i momentet med ringarna. Här får barnen en möjlighet att lära sig se skillnad på färgerna och vad de heter. Resultatet visar att både de yngre och de äldre barnen är med och klassificerar färgerna vilket vi pedagoger inte trodde att de yngre skulle kunna. Resultat visar på något annat när vi vid flera tillfällen kan se barn på knappt två år sortera upp 16 ringar i rätt högar. Det kan styrkas i det som Björklund (2008) skriver nämligen att barn tidigt uppmärksammar skillnader mellan färg och kan gruppera upp saker.

Förutom färg och klassifikation kan vi se i resultatet att barnen är med och räknar ringarna. Efter några tillfällen är barnen med och räknar alla ringar på pinnen som ibland blir 16 stycken. Några räknar varje ring medan andra barn hoppar över lite och fortsätter upp till 20. Här kan vi säkert inte säga att barnen lärt sig att räkna men vi kan se att barnen uppfattar att det finns en räkneramsa. När vi delat upp ringarna i mindre högar där det maximalt ligger fyra i varje hög kan vi ändå ana vissa framsteg i några utav de yngre barnens räkne kunskaper. Barn som tidigare inte räknat alls tar nu en ring i taget och lägger i pedagogens hand samtidigt som han/hon säger ett, två osv.

Har vi då stimulerat barnens matematiska utveckling? Ja, det skulle vi vilja påstå. Vi har uppmärksammat barnen på vad matematik kan vara som enligt Björklund (2008) är av stor betydelse för barnens fortsatta lärande. Vi har genom färger, klassificering och räkneramsor förhoppningsvis lärt barnen något nytt. Om inte annat så har vi genom vårt engagemang visat på att matematik är något roligt och som finns bland oss hela tiden och att det förhoppningsvis i sin tur stimulerat barnen till ett fortsatt matematiskt lärande.

Hur går vi vidare?

Sedan aktionerna avslutades för ca fem månader sedan har arbetet med samling innan maten fortsatt till skrivandets stund. Vi har nu efter några månader fått sett mer av hur aktionerna har påverkat verksamheten. Barnen visar fortfarande ett stort intresse för momentet med ringarna och att få hjälpa till att sortera och räkna. Sagor använder vi fortfarande dagligen och vi börjar nu se att barnen vill se något nytt. Det vi nu skulle vilja gå vidare med i det här arbetet är att variera innehållet i samlingarna till att innefatta mer än bara sång och sagor. En viktig del som vi vill ta in i detta är delaktighet, vi vill öka vår barngrupps inflytande över innehållet i samlingarna. Barnens inflytande över samlingen har i aktionerna varit en bristvara som vi varit medvetna om. Vi har pratat om hur vi skall få in barnen och har då kommit fram till att en möjlighet är att ett barn får planera innehåll för nästa veckas samling med en pedagog. Barnet skulle då kunna få välja helt fritt eller mellan några olika förslag som pedagog har. Den veckan bli barnets vecka och skulle kunna genomsyra resten av verksamheten där barnet får hjälpa till vid dukning och vid andra situationer. Detta tror vi skulle uppskattas mycket av barngruppen.

Reflektion över aktionsforskningen

Under följande två underrubriker förs först en reflektion kring hur aktionsforskningen har påverkat och utvecklat vår verksamhet och arbetslag. Därefter reflekterar jag över mitt eget lärande under kursens gång och över mina förhoppningar på ett fortsatt arbete.

Reflektion över hur aktionsforskningen har påverkat verksamheten

När vi påbörjade kursen var vi fulla av förväntningar över vad aktionsforskningen kunde ge vår verksamhet. När vi fick ta del av kursplan och de olika momenten som vi skulle genomföra i arbetslaget slogs vi av en uppgivenhet. Kunde det vara så att vi tagit oss vatten över huvudet? Hur skulle vi klara av att genomföra detta? Allt kändes rörigt för oss och vi slogs av förskolans avsaknad av struktur för att systematiskt kvalitetssäkra förskolan. Vi såg att aktionsforskningen skulle kunna bidra till mycket i vår verksamhet, en möjlighet att hitta vårt egna arbetssätt för kvalitetssäkring. Vi hade med andra ord inget att förlora på att delta i kursen och osäkerheten omvandlades till en enorm positiv anda hos mig och mina kollegor.

Redan efter någon vecka in i kursen lyfte arbetslaget upp problematiken kring att vi saknade en lämplig mall för det systematiska kvalitetsarbetet till våra kollegor på andra avdelningen samt förskolechefen. Med stöd av litteraturen kunde vi gemensamt påbörja ett arbetsredskap för att underlätta vårt kvalitetsarbete. Arbetet med redskapen har vuxit fram under året och idag står vi med en mall som alla pedagoger varit med och utarbetat. Tanken är att vi varje vecka på avdelningsplaneringen skall utvärdera minst en av aktiviteterna som utförs i verksamheten utifrån frågorna: Vad, hur, varför och hur gick det? Dessa utvärderingar skall sedan skickas vidare till förskolechefen en gång i månaden. Förutom dessa har vi även

kommit igång arbetet med vårt års hjul där vi under varje månad har en detaljerad beskrivning över vad som skall göras vad gäller aktiviteter, dokumentation och reflektion. Det känns nu skönt att vi har en bas att stå på inför nästa termin och att vi nu kan koncentrera oss på att göra aktionsforskningen till en del av vår verksamhet.

Vi är rörande överens om att aktionsforskningen har ökat vår yrkeskompetens. Reflektioner, litteraturläsning och kartläggning över vad vi vill förbättra/förändra i verksamheten har lärt oss mycket. Vi har fått mer kunskap om hur vi kan få verksamheten att växa men också kunskap om hur vi pedagoger kan utvecklas i vår professionella yrkesroll. Vi har en förhoppning och vilja att fortsätta med aktionsforskning som arbetssätt och fortsätta kartlägga vår verksamhet för att upptäcka nya utvecklingsområden. Dock är vi inte fullärda, vilket vi aldrig kommer att bli, och vi känner ett behov att ta hjälp av en handledare i aktionsforskning för att få denna process till att bli en del av vårt arbete. Vi känner oss fortfarande osäkra på hur vi skall få in aktionsforskningen på ett smidigt sätt utan att det tar en extra tid från annat.

Just svårigheten med att få tiden att räcka till har vi under arbetets gång sett som ett problem. Möjligheten till att sitta ned och reflektera tillsammans är på avdelningsplaneringen på fredagar men då aktionsforskningen har legat på de flesta fredagarna har många sådana tillfällen uteblivit för oss. Vi har då vid många tillfällen fått prata i all hast då barnen sover. Nu när kursen lider mot sitt slut ser vi att flera tillfällen till kollegiala samtal kommer att ges när vi återigen har planering tillsammans. Även om det ibland har varit svårt att få tid till att samtala så har situationer funnits där diskussionerna varit flitiga. En positiv effekt från aktionsforskningen är att vårt arbetslag har blivit mycket bättre på att diskutera vår verksamhet med varandra. Vi har lärt oss att det är en styrka att ta tillvara på varandras kompetenser och att det är okej att det blir fel, bara man vågar att pröva för det är så vi lär oss hur det kan bli bättre.

Reflektion över eget lärande

När jag ser tillbaka till tiden då kursen började och ser vart jag är i dag så kan jag se en utveckling hos mig och mitt pedagogiska ledarskap. Mina tidiga anteckningar från loggboken beskriver en rädsla för huruvida jag skulle lyckas genomföra studierna. Jag hade en rädsla för att inte förstå något om vad aktionsforskningen handlade om och en rädsla för hur jag skulle lyckas få med mina kollegor i arbetet med aktionerna. All den här rädslan i början kan jag i loggboken se hur den sakta avtar till att sakta öka igen till att slutligen försvinna. När jag precis känt att jag förstår vad jag sysslar med så har det bytts ut mot förtvivlan och en uppgivenhet. Då har jag fått tips och stöd av handledare och studiegrupp och förtvivlandet har bytts ut mot en ”aha-upplevelse” där bitarna en efter en faller på plats. Dessa samtal har varit till en stor hjälp under kursens gång.

I inledningen av kursen var det något tufft för mig då jag fick känslan av att kollegorna på huset inte riktigt ville att jag skulle genomföra kursen. De var rädda att det skulle ta för mycket tid från den ordinarieverksamheten och att förändringarna som skulle ske skulle komma att påverka barnen negativt och röra till verksamheten. Jag fick övertyga mina kollegor att det skulle bli en spännande upplevelse för oss pedagoger och att det skulle få en positiv effekt på framförallt barngruppen. Samtidigt förstod jag också vilket ansvar jag skulle få för arbetet och att jag måste bättra på mitt ledarskap och inspirera mina kollegor.

När vi skulle starta upp arbetet med att kartlägga verksamheten fick jag sättas på prov. Jag tvingades ta en roll som jag tidigare inte alls gillat, nämligen att leda. Jag fick se till att alla

kollegor fick komma till tals kring alla punkter och se till att vi höll oss kvar vid ämnet och inte gled iväg som vi så ofta gör i våra samtal. Samtalen synliggjorde hur olika/lika vi såg på en del saker och vi började inse hur viktigt det var att vi i fortsättningen har sådana här samtal regelbundet. Med de samtal som vi hade kunde jag se att mina kollegor växte för varje gång. De blev mer positivt inställda och när aktionerna kunde träda i kraft och de fick se effekterna av dem så är mina kollegor idag väldigt glada att vi deltog i kursen. Jag kan se att både barnen, mig själv och kollegorna mår mycket bättre idag. Kollegorna pratar gott om aktionsforskningen idag och bara väntar på att få ge sig in på nästa utvecklingsområde. Jag har idag heller inga problem att leda de andra, utan idag tycker jag att det är roligt efter att ha sett hur mycket det har gett oss att någon har klivit fram och tagit ett ledaransvar.

Hela den här känslomässiga resan hos mig och mina kollegor har dokumenterats i min loggbok, som är en central del i arbetet och det kan jag förstå varför. Loggboken har varit en viktig del i min utvecklingsprocess. I den har jag skrivit ned allt som jag funderat på under kursens gång och därmed har jag haft en gulds katt med mig in i slutprocessen. Jag har känt ibland att jag inte lärt mig något alls utav kursen men loggboken har visat på annat. Minnet är bra men kort och då har det varit bra att ha sin loggbok att anteckna ned saker i innan det försvunnit ur minnet. Nu vill jag att loggboken blir en naturlig del av vår verksamhet och en utgångspunkt i våra samtal på planeringarna. Om alla skulle skriva en varsin loggbok där tankar kring aktiviteter och vad som hänt i veckan skrivs ned, så är jag övertygad om att vi skulle få mycket givande samtal.

Förutom loggboken har litteraturläsningen varit inspirerande. Att ha fått möjligheten att läsa litteratur om aktionsforskning och den relevanta litteraturen till mitt utvecklingsarbete på arbetstid har utvecklat min kunskap och inspirerat mig till vidare läsning. Det har varit så kul att läsa litteraturen och känna igen det som skrivs och sätta det i relation till min barngrupp. Jag har märkt att jag själv agerar annorlunda i samlingarna i dag, nu när jag byggt på min kunskap om barns matematiska- och språkliga utveckling. Det hade varit roligt och utvecklande om vi i fortsättningen kunde läsa en gemensam bok på huset och diskutera denna på våra gemensamma arbetsplatsträffar. Där hade vi kunnat lyfta upp valda bitar i boken som vi reagerat på både i positiv och negativ bemärkelse. Som jag nämnde i inledningen av denna rapport är jag väldigt mån om att man håller sig uppdaterad som yrkesverksam i förskolan, kompetens utveckling är jätte viktigt. Jag vill ständigt utvecklas och vill självklart att mina kollegor också gör det. Om vi skulle få tid till litteraturläsning, börja skriva egna loggböcker, påbörja arbetet med vår mall för utvärdering följt av många återkommande diskussioner, tror jag att vi kommit en bra bit på vägen i vårt nyskapande av det systematiska kvalitetsarbetet.

Referenslista

Björklund, Camilla (2008). *Bland bollar och klossar: matematik för de yngsta i förskolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Bjørndal, Cato R. P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. 1. uppl. Stockholm: Liber

Dejke, Helén (2006). *Berätta för barnen!*. 1. uppl. Hässelby: Runa

Hagtvet, Bente Eriksen (2004). *Språkstimulering. D. 1, Tal och skrift i förskoleåldern*. 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur

Lindö, Rigmor (2005). *Den meningsfulla språkväven: om textsamtalets och den gemensamma litteraturläsningens möjligheter*. Lund: Studentlitteratur

Olofsson, Britta (2010). *Meningsfull samling i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag

Rubinstein Reich, Lena (1996). *Samling i förskolan*. Lund: Studentlitterat

Rönnerman, K. (2012). *Aktionsforskning i praktiken: förskola och skola på vetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur.

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Skolverkets *Läroplan för förskolan* (1998 reviderad 2010). Stockholm: Fritzes.

Varbergs kommun.(2012). *Varbergs kommuns effektmål*. Hämtad 2014-04-12, från https://vinden.varberg.se/barn_och_utbildningsforvaltning/ledning_och_styrning/Sidor/Effectm%C3%A5l%202012.asp

